

18. august 2023

EM 2023/110

Jeg fremsætter hermed følgende forslag til forespørgselsdebat i henhold til § 36 i forretningsorden for Inatsisartut:

Forslag til Forespørgselsdebat om, hvorvidt det vil være en god idé, at Selvstyret og Staten i fællesskab udarbejder en forventningsafstemning vedrørende de juridiske, politiske og økonomiske forhold mellem Grønland og Danmark i det tilfælde, at Grønland ønsker at blive en selvstændig stat.

(Medlem af Inatsisartut Jens-Frederik Nielsen, Demokraatit)

Begrundelse

Både i politik og i livet generelt er det fornuftigt at basere sin tilgang på fakta frem for på fornemmelser. Herhjemme er det især tiltrængt, når vi debatterer selvstændighed. Debatten om selvstændighed ender stor set altid i en debat om følelser, men faktum er, at ingen rigtigt ved, hvad vi som tidligere koloni har ret til, og ingen ved præcist, hvordan Danmark vil forholde sig til vores ønsker. I Demokraatit mener vi, at det er vigtigt, at debatten om selvstændighed bliver mere konkret og faktabaseret.

Helt overordnet, så ved vi, at beslutningen om selvstændighed skal træffes af det grønlandske folk. Det fremgår klart og tydeligt af Selvstyreloven¹. Men derudover, så ved vi meget lidt om, hvad der reelt kommer til at ske juridisk, politisk og økonomisk, såfremt vi ønsker selvstændighed.

Med hensyn til økonomien, så var Danmark meget hård i sin forhandlingsposition, da Færøerne ville afholde folkeafstemning om selvstændighed i 2001. Daværende statsminister Poul Nyrup Rasmussen sagde dengang, at i tilfælde af, at Færøerne stemte for selvstændighed, så ville bloktilskuddet gradvist blive nedtrappet og herefter helt forsvinde efter fire år².

Hvis Danmark fastholder noget i den stil i forhold til Grønland, så er der meget lang udsigt til selvstændighed, idet vi i så tilfælde skal finde omkring 5 milliarder kroner ekstra om året i forhold til i dag. Det er ikke særlig realistisk, at vi i løbet af en kort periode kan skabe så markante forbedringer i samfundsøkonomien.

Men vi ved jo ikke, hvordan Danmark vil forholde sig til det dette spørgsmål anno 2023. Har Danmark ændret holdning siden den daværende statsministers kontante udmelding om hurtig nedtrapping af bloktilskuddet? Vil Danmark være villige til at hjælpe økonomisk i en overgangsperiode? Sandheden er, at vi aktuelt ikke ved ret meget herom.

Der er dog en del, der tyder på, at Danmark fortsat vil stå fast på en hurtig udfasning af både bloktilskud og

---

¹ § 21, Lov om Grønlands Selvstyre

² Nyrup truer Færøerne - artikel på dr.dk - 6. februar 2001 - <https://www.dr.dk/nyheder/indland/nyrup-truer-faeroeerne>

Danmarks øvrige forpligtigelser, såfremt vi ønsker selvstændighed. Således sagde daværende statsminister Lars Løkke Rasmussen følgende i Folketingssalen i 2017:

”Der er efter folkeretten derimod ikke noget krav om, at Danmarks økonomiske støtte helt eller delvis skal bevares, efter at Grønland har opnået selvstændighed. Jeg kan nævne, at den daværende regering – der er vi altså tilbage i år 2000 – i forbindelse med forhandlingerne med Færøerne om selvstændighed tilbød en økonomisk overgangsordning, hvor statens tilskud blev afviklet efter 4 år. Jeg skal jo ikke her stå og foregribe resultatet af en forhandling endsige en aftale om gennemførelse af Grønlands selvstændighed engang i fremtiden, det må bero på de konkrete omstændigheder, som gør sig gældende på det tidspunkt, hvor det måtte blive aktuelt, men jeg forestiller mig ikke en situation, hvor statens tilskud eller opgaveløsning fortsætter i en længere periode efter Grønlands selvstændighed”³.

Der er ingen tvivl om, at tiderne ændrer sig, og nogen gange ændrer de sig hurtigt. Siden den daværende statsministers udtalelser i Folketinget i 2017 har det officielle Danmark eksempelvis givet en længe ønsket og velfortjent undskyldning til eksperimentbørnene. Det lå ikke i kortene i 2017. Således afviste Lars Løkke Rasmussen så sent som i 2019, at Danmark ville give en undskyldning⁴.

Dette viser tydeligt, at Danmark er klar til at rykke sig, og det viser tydeligt, at der hele tiden sker en udvikling i forholdet med Grønland og Danmark.

I Demokraatit mener vi, at det er en god idé, at Selvstyret og Staten udarbejder en forventningsafstemning vedrørende de juridiske, politiske og økonomiske forhold mellem Grønland og Danmark i det tilfælde, at Grønland ønsker at blive en selvstændig stat. Det ville være med til at give debatten om selvstændighed mere dybde, mere kvalitet og mere realisme.

Vi ser frem til at høre holdningerne hertil fra Naalakkersuisut og partierne her i Inatsisartut.

---

³ F22 Om en eventuel grønlandsk selvstændighed - debat i Folketinget den 23. maj 2017 - <https://www.ft.dk/samling/20161/forespoergsel/f22/beh1-101/forhandling.htm>

⁴ Kim og Løkke: Historisk udredning, men ingen undskyldning - Sermitsiaq.AG den 27. februar 2019 - <https://sermitsiaq.ag/node/211881>